KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 23 päivänä heinäkuuta 2003,

yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi

(Asia N:o COMP/M.2972 – DSM / Roche Vitamins)

(tiedoksiannettu numerolla K(2003) 2648)

(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2004/238/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan,

ottaa huomioon yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 [1], sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksella (EY) N:o 1310/97 [2], ja erityisesti sen 8 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon 19 päivänä toukokuuta 2003 tehdyn komission päätöksen menettelyn aloittamisesta tässä asiassa,

ottaa huomioon keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean lausunnon [3],

ottaa huomioon kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan loppukertomuksen [4],

sekä katsoo seuraavaa:

I JOHDANTO

(1) Komissio sai 31 päivänä maaliskuuta 2003 asetuksen (ETY) N:o 4064/89 (jäljempänä 'sulautuma-asetus') 4 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen ehdotetusta yrityskeskittymästä, jolla DSM NV -niminen yritys (jäljempänä 'DSM') hankkii sulautuma-asetuksen 3 artiklassa tarkoitetun määräysvallan Roche Vitamins and Fine Chemicals Division -nimisessä yrityksessä (jäljempänä 'RV&FC') kokonaisuudessaan ostamalla osakkeita ja varoja.

(2) Tutkittuaan ilmoituksen ja DSM:n 25 päivänä huhtikuuta 2003 antamat ja 13 päivänä toukokuuta 2003 muuttamat sitoumukset komissio päätteli 19 päivänä toukokuuta 2003, että ilmoitettu toimi kuuluu sulautuma-asetuksen soveltamisalaan ja että sen soveltuvuus yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan on erittäin kyseenalainen. Tämän vuoksi komissio päätti aloittaa menettelyn sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla.

(3) DSM antoi uudet sitoumukset 27 päivänä kesäkuuta 2003.

(4) DSM antoi lopulliset sitoumukset 9 päivänä heinäkuuta 2003.

(5) Neuvoa-antava komitea keskusteli tämän päätöksen luonnoksesta 18 päivänä heinäkuuta 2003.

(6) Tämä päätös on tehty sulautuma-asetuksen 10 artiklan 2 kohdan nojalla. Kyseisessä säännöksessä edellytetään, että 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut päätökset on tehtävä heti, kun ilmenee, että 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja vakavia epäilyjä ei enää ole. Tämä pätee erityisesti silloin, kun osapuolet ovat antaneet sitoumuksia. Osapuolten antamat muutetut sitoumukset poistavat vakavat epäilyt yrityskeskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, joten sulautuma-asetuksen 8 artiklan 2 kohdan ja 10 artiklan 2 kohdan mukaisen ehdollisen myönteisen päätöksen tekemiselle ei ole enää esteitä.

II OSAPUOLET

(7) DSM on Alankomaissa rekisteröity julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Heerlen. DSM:llä on tytäryhtiöitä Euroopassa, Yhdysvalloissa ja muissakin maanosissa, ja sen toimialana on monenlaisten kemian ja biotieteiden alan tuotteiden kehittäminen ja valmistus, rehuentsyymit, kestoaineet, polymeerit ja teollisuuskemikaalit mukaan luettuina.

(8) Roche Holding on Roche-yhtymän varsinainen emoyhtiö. Yhtymä jakautuu kolmeen liiketoimintayksikköön: lääkevalmisteet, diagnostiikka sekä vitamiinit ja hienokemikaalit. Ilmoitettu toimi koskee viimeksi mainittua liiketoimintayksikköä (RV&FC).

---

[1] EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1; oikaisu: EYVL L 257, 21.9.1990, s. 13.
[2] EYVL L 180, 9.7.1997, s. 1.
[3] EUVL C 69, 19.3.2004.
[4] EUVL C 69, 19.3.2004.

(9) RV&FC harjoittaa ensisijaisesti vitamiinien ja karotenoidien valmistusta ja myyntiä. Lisäksi se valmistaa ja toimittaa sitruunahappoa, esiseoksia, kosmetiikan valmistusaineita ja monityydyttymättömiä rasvahappoja. RV&FC harjoittaa tutkimus- ja kehitystoimintaa kaikilla näillä osa-alueilla. Lisäksi RV&FC myy muttei valmista rehuentsyymejä (joihin liittyvää tutkimus- ja kehitystoimintaa se myös harjoittaa) sekä tiettyjä vitamiineja ja aminohappoja.

III **TOIMENPIDE**

(10) DSM aikoo hankkia yksinomaisen määräysvallan RV&FC:ssä 10 päivänä helmikuuta 2003 tehdyn osakkeiden ja varojen ostosopimuksen nojalla.

IV **KESKITTYMÄ**

(11) Näin ollen ehdotettu toimi on sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu yrityskeskittymä.

V **YHTEISÖNLAAJUINEN ULOTTUVUUS**

(12) Keskittymään osallistuvien yritysten maailmanlaajuinen kokonaisliikevaihto on yli viisi miljardia euroa ([5]) (DSM 5 606 miljoonaa euroa, RV&FC […]* (*) euroa). Kummankin yrityksen yhteisönlaajuinen liikevaihto on yli 250 miljoonaa euroa (DSM […]* euroa; RV&FC […]* euroa), mutta kumpikaan yritys ei saa yli kahta kolmasosaa yhteisönlaajuisesta liikevaihdostaan yhdestä ja samasta jäsenvaltiosta. Ilmoitetulla toimella on näin ollen sulautuma-asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yhteisönlaajuinen ulottuvuus.

VI **MERKITYKSELLISET MARKKINAT**

(13) Ilmoituksen tehneen osapuolen eli DSM:n toiminta käsittää useita tuoteryhmiä. Ehdotetulla toimella luotavat päällekkäisyydet koskevat kuitenkin ainoastaan eläinten rehuissa käytettäviä lisäaineita ja tiettyjä ihmisravinnoksi tarkoitetuissa tuotteissa käytettäviä lisäaineita. Toimenpide vaikuttaa vain kaksiin tuotemarkkinoihin, joista molemmat liittyvät rehuentsyymeihin: fytaasi ja muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavat entsyymit.

Fytaasi

Merkitykselliset tuotemarkkinat

(14) Fosfori on keskeinen eläinten rehuissa käytettävä kivennäisaine. Sillä on merkittävä osuus aineenvaihdunnassa ja tärkeitä fysiologisia tehtäviä. Rehun riittävä fosforipitoisuus on kotieläinten terveyden ja optimaalisen kotieläintuotannon kannalta olennainen tekijä. Eläimet saavat tarvitsemansa fosforin viljakasveista, öljykasveista, muista kasveista ja epäorgaanisista fosfaateista. Yli kaksi kolmannesta kasviraaka-aineissa olevasta fosforista on fytiinihappoon sitoutunutta fosforia. Yksimahaisilta eläimiltä kuten siipikarjalta ja sioilta puuttuvat entsyymit, joita tarvitaan fosforin vapautumiseen fytiinihaposta. Tämän vuoksi suurin osa fosforista poistuu elimistöstä käyttämättömänä ulosteen mukana, ja nämä eläimet tarvitsevat kasvis- ja viljakasvipohjaisen ravintonsa täydennykseksi lisäfosforia säilyttääkseen asianmukaisen fosforitasapainon.

(15) Helposti sulavan fosforin määrää eläinten rehuissa voidaan lisätä kahdella tavalla: lisäämällä epäorgaanista fosfaattia tai lisäämällä fytaasia. Epäorgaaniset fosfaatit ovat kivennäisaineita, joita käytetään sekä lannoitteina että rehun lisäaineina. Fytaasi on entsyymi, joka pystyy hajottamaan fytiinihappoa ja siten vapauttamaan fosforia. Sitä on saatavana nestemäisessä ja kuivatussa (rakeina tai jauheena) muodossa.

(16) Ilmoituksen tehnyt osapuoli arvioi, että fytaasi voi korvata enintään 50 prosenttia eläinten rehujen epäorgaanisesta fosfaatista muttei voi koskaan korvata sitä kokonaan. Se katsoo, että kaikki fytaasin ja epäorgaanisen fosfaatin muodot kuuluvat samoille merkityksellisille tuotemarkkinoille, koska fytaasi voi korvata huomattavan osan epäorgaanisesta fosfaatista ja koska hinnat ovat samalla tasolla.

(17) Komission markkinatutkimus ei kuitenkaan tue tätä väitettä. Näyttää siltä, että valtaosa asiakkaista ei pidä näitä tuotteita toisiaan korvaavina. Tähän on kaksi pääasiallista syytä. Epäorgaanisiin fosfaatteihin verrattuna fytaasia käyttämällä saavutetaan kustannussäästöjä ja vähennetään ympäristön pilaantumista.

Epäorgaanisen fosfaatin tuotanto

(18) Käyttämällä rehuissa fytaasia voidaan saavuttaa useita etuja. Ensimmäisenä huomattavana etuna on rehuissa olevan fosforin sulavuuden paraneminen ja siten tarvittavan epäorgaanisen fosfaatin määrän pieneneminen. Lisäksi fytaasi vapauttaa aminohappoja ja muita ravintoaineita fytiinihappomolekyylissa.

(*) Tätä tekstiä on osin muokattu, jotta varmistetaan, ettei luottamuksellista tietoa paljasteta; nämä osat on kirjoitettu hakasulkuihin ja merkitty tähdellä.

([5]) Liikevaihto on laskettu sulautuma-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan ja liikevaihdon laskemisesta annetun komission tiedonannon (EYVL C 66, 2.3.1998, s. 25) mukaisesti. Siltä osin kuin tietoihin sisältyy ennen 1 päivää tammikuuta 1999 toteutunutta liikevaihtoa, liikevaihto lasketaan ecun keskikurssien perusteella ja muunnetaan euroiksi suhteessa 1:1.

(19) Komission markkinatutkimuksessa vahvistettiin, että fytaasin käyttö pienentää huomattavasti rehuissa käytettävän epäorgaanisen fosfaatin määrää. Eräs rehuseosten valmistaja arvioi, että 150 grammaa nestemäistä fytaasia voi korvata noin 7,5 kilogrammaa epäorgaanista fosfaattia yhtä rehutonnia kohti.

Kustannussäästöt

(20) Komission tutkimuksen perusteella ratkaisevia eivät ole fytaasin kustannukset vaan kustannussäästöt, jotka voidaan saavuttaa lisäämällä fytaasia eläinten rehuihin, mikä puolestaan riippuu fytaasin ja mineraalifosfaatin suhteellisista kustannuksista. Fytaasin lisääminen on erittäin merkittävä tekijä rehuntuotannon yhteenlaskettujen kustannussäästöjen kannalta. Eräs rehuseosten valmistaja arvioi, että käyttämällä tehtaassa fytaasia saavutetaan 0,36 euron säästö tonnia kohti ([6]).

(21) Dikalsiumfosfaatin hintoja ei ohjaile rehujen kysyntä vaan lannoitteiden kysyntä, kun taas fytaasin kysyntää ohjailee ainoastaan rehujen kysyntä.

(22) Fytaasin hinnat ovat laskeneet viimeisten 10 vuoden ajan. Ilmoituksen tehneen osapuolen toimittamien hintakehitystietojen mukaan Natuphos 5000:n (DSM/BASF-liittouman fytaasivalmisteen) kilohinta oli […]* euroa vuonna 1994. Hinta laski vuoden 1994 tasolta tasaisesti noin […]* euroon vuonna 2001 ([7]). Toisaalta epäorgaanisen fosfaatin hinta on pysynyt ennallaan tai noussut hieman. Komission markkinatutkimuksen mukaan dikalsiumfosfaatin ja fytaasin hintojen välinen korrelaatiosuhde oli vähäinen.

(23) Lisäosoituksena fytaasin ja epäorgaanisen fosfaatin toisistaan erillisistä merkityksellisistä tuotemarkkinoista voidaan pitää sitä, että asiakkaiden selkeä enemmistö ilmoitti jatkavansa fytaasin ostamista korvaamatta sitä epäorgaanisilla fosfaateilla, jos fytaasin hinta nousisi 5–10 prosenttia. Monet asiakkaat ilmoittivat, että he lopettaisivat fytaasin ostamisen vain, jos sen hinta nousisi 25–50 prosenttia. Useat ilmoittivat lopettavansa fytaasin ostamisen vain, jos sen hinta nousisi 100–300 prosenttia.

Ravintoarvon paraneminen

(24) Merkittävänä etuna fytaasin käytöstä rehussa on se, että vähentämällä niiden aineiden määrää, jotka kasviraaka-aineisiin on lisättävä asianmukaisen ruokavalion varmistamiseksi, se lisää rehussa olevien kasviraaka-aineiden määrää ja siten parantaa sen ravintoarvoa. Edellä 19 kappaleessa annetun esimerkin mukaisesti 150 grammaa nestemäistä fytaasia voi korvata noin 7,5 kilogrammaa epäorgaanista fosfaattia rehutonnia kohti. Toisin sanoen rehuun voidaan ravintoarvon parantamiseksi lisätä 7,35 kilogrammaa kasviraaka-ainetta. Rehun ravintoarvon parantaminen edistää osaltaan myös kustannussäästöjen saavuttamista.

Käsittely

(25) Komission markkinatutkimuksessa vahvistettiin lisäksi, että fytaasi ja epäorgaaninen fosfaatti eroavat toisistaan huomattavasti määrän, painon ja käsittelyn osalta. Fytaasia myydään yleensä pienissä erissä, esimerkiksi 25 kilogramman säkeissä tai tynnyreissä ja se on käytettävä pienissä erissä, mikä tarkoittaa joitakin grammoja rehutonnia kohti. Epäorgaanista fosfaattia toimitetaan useiden tonnien erissä, varastoidaan siiloihin ja käytetään suurissa erissä koneiden avulla. Fytaasin käsittelyn helppous edistää osaltaan kustannussäästöjen saavuttamista.

Ympäristöön liittyvät hyödyt / maaperän fosfaatteja koskeva lainsäädäntö

(26) Toinen merkittävä etu fytaasin käytöstä rehussa on eläinlannan fosfaattipitoisuuden väheneminen. Vaikka maaperän mikrobitoiminnan myötä vapautuu fosfaattia, jolla voi olla maaperän tuottavuuden kannalta suotuisia vaikutuksia, liiallinen fosfaattipitoisuus voi aiheuttaa maaperän ja pohjaveden pilaantumista. Fytaasin käyttö vähentää eläinlannassa olevan fosfaatin haitallisia ympäristövaikutuksia alueilla, joilla harjoitetaan voimaperäistä eläintuotantoa. Komission markkinatutkimuksen mukaan tutkimukset ovat osoittaneet, että fosfaattisaannin optimointi ja fytaasin avulla tapahtuva hajottaminen vähentää fosforipitoisuutta noin 30 prosenttia.

([6]) Tämän arvion mukaan yhden rehutonnin kokonaisraaka-ainekustannukset ovat 159,38 euroa. On syytä todeta, että rehun raaka-aineiden osuus painosta on 90 prosenttia ja että valtaosa kustannuksista on raaka-ainekustannuksia. Raaka-ainekustannusten osalta ei voida saavuttaa säästöjä, koska kyseessä ovat kulutushyödykkeet. Näin ollen jäännöskustannuksissa saavutetut säästöt ovat erityisen merkittäviä alalla, jolla tuotantomäärät ovat suuria ja katteet hyvin pieniä (yleensä 3–4 %).

([7]) Ilmoituksen tehneen osapuolen toimittamat fytaasin hinnat Euroopan markkinoilla käyttäen laskentaperusteena vakiotuotetta (Natuphos 5000), joka sisältää 5 000 yksikköä grammaa kohti. CO-lomake, sivut 70 ja 71.

(27) Lannan suuren fosfaattipitoisuuden uhkan aiheuttamat vakavat ympäristöongelmat ovat johtaneet siihen, että jotkin jäsenvaltiot (esimerkiksi Ranska, Alankomaat, Belgia ja Saksa) ja alueet ovat antaneet lainsäädäntöä maaperän fosfaattipitoisuuden rajoittamiseksi ([8]). Näillä maantieteellisillä alueilla harjoitetaan Euroopan voimaperäisintä eläintuotantoa.

(28) Lisäksi komission tutkimus osoitti, että rehujen fosfaattipitoisuutta koskevat sääntelyrajoitukset ETA:n tietyissä osissa, esimerkiksi Saksassa, tarkoittavat, että rehuja koskevan fytaasin käytön ainoana vaihtoehtona fosforipitoisuuden vähentämiseksi on eläinten tiheyden vähentäminen.

Nestemäinen ja kuivattu fytaasi

(29) Komissio tarkasteli myös sitä, olisiko markkinat jaettava nestemäisen fytaasin ja kuivatun fytaasin erillisiin markkinoihin. Markkinatutkimus osoitti, että asiakkaat pitivät nestemäistä ja kuivattua fytaasia toiminnallisesti toisensa korvaavina. Tarjontapuolella kuivattu ja nestemäinen fytaasi ovat täysin toisensa korvaavia, sillä kuivattu fytaasi valmistetaan nestemäisestä fytaasista. Vaikka nestemäistä fytaasia käytetään yleisemmin silloin kun pelletointi tapahtuu korkeassa (yli 70 °C:n) lämpötilassa, komission tutkimus osoitti, että tuotteita voidaan rehujen valmistajan mukauttamina käyttää erilaisiin rehutyyppeihin. Lisäksi markkinatutkimus osoitti, että nestemäinen ja kuivattu fytaasi ovat vastaavan aktiivisen ainesosan perusteella hintatasoltaan samanlaisia. Näin ollen komissio katsoo, että nestemäistä ja kuivattua fytaasia ei ole tarpeen erottaa toisistaan.

Päätelmä

(30) Markkinatutkimus on osoittanut, että fytaasi ei korvaa epäorgaanista fosfaattia seuraavista syistä:

a) fytaasi pienentää kustannuksia, sillä se vähentää rehuun lisättävän epäorgaanisen fosfaatin määrää, parantaa rehun ravintoarvoa ja sitä on helpompi käsitellä;

b) fytaasin käyttö epäorgaanisen fosfaatin asemesta rajoittaa fosforin erittymistä maaperään, jolloin maataloustuottajat, joiden toimintaa ympäristönäkökohdat rajoittavat, voivat pitää eläinten tiheyden ennallaan ja nostaa sitä; ja

c) asiakkaiden selkeä enemmistö ilmoitti, että he eivät lopettaisi fytaasin ostamista, vaikka sen hinta kaksi- tai kolminkertaistuisi.

(31) Edellä esitetyn perusteella komissio päättelee, että fytaasilla on erilliset merkitykselliset tuotemarkkinat.

Merkitykselliset maantieteelliset markkinat

(32) Ilmoituksen tehnyt osapuoli katsoo, että merkitykselliset maantieteelliset tuotemarkkinat käsittävät ainakin Euroopan talousalueen, koska se harjoittaa fytaasintuotantoa kahdessa tehtaassa, joista toinen sijaitsee Ranskan Seclinissä ja toinen (ulkoistettu) Yhdysvaltojen Kingstreessä. Näissä tehtaissa valmistettua fytaasia myydään yli 70 maassa BASF:n maailmanlaajuisen verkoston kautta. Ilmoituksen tehnyt osapuoli toteaa myös, että Novozymesin tuotanto tuotetaan Tanskan Kalundborgissa ja Yhdysvaltojen Etelä-Carolinan Franklingtonissa ja maailmanlaajuisesta markkinoinnista vastaa mm. RV&FC. Lisäksi osapuolet katsovat, että BASF:n ja RV&FC:n myymän fytaasin hinnoissa ei ole merkittäviä eroja eri puolilla Euroopan talousaluetta. Ilmoituksen tehnyt osapuoli katsoo, että kaupalle ei ole olemassa merkittäviä esteitä ja että kuljetuskustannukset muodostavat pienen osan myyntikustannuksista. Esimerkkinä voidaan käyttää Natuphos 5000G:tä, jonka kilohinta Länsi-Euroopassa vuonna 2003 vaihteli Itävallan […]* eurosta Kreikan […]* euroon, mutta kilohinnan vaihtelu useimpien jäsenvaltioiden välillä oli merkityksetöntä, […]* eurosta […]* euroon (erityisesti Luoteis-Euroopan rannikkovaltioiden välillä).

([8]) Ranska: Circulaire du 23 janvier 1996 relative à l'utilisation de nouvelles références de rejet des élevages de porcs; Arrêté du 29 février 1992 fixant les règles techniques auxquelles doivent satisfaire les élevages de vaches laitières et (ou) mixtes soumis à autorisation au titre de la protection de l'environnement (modifié par les arrêtés du 29 mars 1995 et du 1er juillet 1999); Arrêté du 13 juin 1994 fixant les règles techniques auxquelles doivent satisfaire les élevages de volailles et (ou) de gibiers à plumes soumis à autorisation au titre de la protection de l'environnement (modifié par arrêté du 1er juillet 1999) (JO du 23 décembre 1994); Loi nº 76–663 du 19 juillet 1976 relative aux installations classées pour la protection de l'environnement; Décret nº 77–1133 du 21 septembre 1977 – Décret pris pour l'application de la loi nº 76–663 du 19 juillet 1976 relative aux installations classées pour la protection de l'environnement;
Belgia: Convenant betreffende de vaststelling van maximumgehalten aan totaal fosfor in volledige voeders voor varkens en kippen die aangeduid zijn als "laag-fosfor-voeder"; Ondertekenaars van het convenant "laag-fosfor-voeder" voor varkens;
Saksa: Verordnung zur Umsetzung der Richtlinie 80/68/EWG des Rates vom 17. Dezember 1979 über den Schutz des Grundwassers gegen Verschmutzung durch bestimmte gefährliche Stoffe (18. März 1997); Düngemittelgesetz (15. November 1977); Verordnung über die Grundsätze der guten fachlichen Praxis beim Düngen (26. Januar 1996); Gesetz zur Förderung der Kreislaufwirtschaft und Sicherung der umweltverträglichen Beseitigung von Abfällen (27. September 1994); ja
Alankomaat: Wet Milieubeheer; Besluit milieueffecten-rapportage; Besluit milieuverslaglegging; Inrichtingen- en vergunningsbesluit milieubeheer.

(33) Komission markkinatutkimuksessa valtaosa asiakkaiden ja kilpailijoiden vastauksista osoitti, että fytaasimarkkinat ovat ETA:n laajuiset. Markkinatutkimus osoitti, että selvästi suurinta osaa rehuentsyymeistä (ts. muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä ja fytaasia) myydään Luoteis-Euroopan rannikkovaltioissa, joissa eläinten tiheys on suurin. Komission markkinatutkimus osoitti, että ETA:n alueella käydään vilkasta rajat ylittävää kauppaa mutta että asiakkaat eivät osta fytaasia ETA:n ulkopuolelta. Osa vastaajista totesi, että he eivät ostaisi fytaasia ETA:n ulkopuolelle sijoittautuneelta jakeluyritykseltä, koska ETA:n ulkopuolinen sääntelyjärjestelmä on erilainen. Toisaalta tuotantopuolella DSM kuljettaa osan fytaasista, jonka yhdysvaltalainen palkkioperusteinen tuotantoyritys Fermpro valmistaa DSM:lle, Saksaan rakeistettavaksi. Tämän perusteella komissio katsoo toistaiseksi, että merkitykselliset maantieteelliset markkinat ovat tuotantopuolella vähintään ETA:n laajuiset ja jakelupuolella ETA:n laajuiset.

Muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavat entsyymit

Merkityksellisten tuotemarkkinoiden määritelmä

(34) Muut polysakkaridit kuin tärkkelys ovat merkittävä osa kaikkea kasviainesta. Niitä on luontaisesti solujen seinämissä ja niitä tarvitaan solujen rakenteellisen eheyden turvaamiseksi. Kun eläin kuluttaa eläinten rehuseoksessa olevaa kasviainesta (esimerkiksi viljakasveja ja kasviproteiinin lähteitä), se kuluttaa muita polysakkarideja kuin tärkkelystä. Siipikarjan ja sikojen ruoansulatuskanavasta puuttuvat muiden polysakkaridien kuin tärkkelyksen hajottamiseen tarvittavat endogeeniset entsyymit. Lisäämällä siipikarjan ja sikojen rehuihin muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä parannetaan rehuissa olevien ravintoaineiden saatavuutta ja sulavuutta, mikä merkitsee rehun tehokkuuden paranemista: eläimet hyödyntävät rehuissa olevat ravintoaineet aiempaa tehokkaammin. Muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavat entsyymit voivat lisäksi, joskin vähäisemmässä määrin, osaltaan edistää ympäristön pilaantumisen vähentämistä (esimerkiksi typen eritystä).

(35) On olemassa erityyppisiä muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä, joista tärkeimmät ovat ksylanaasi ja beetaglukanaasi. Muiden muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien merkitys on lähinnä vähäpätöinen. Kukin näistä entsyymeistä on aktiivinen tietyssä substraatissa ([9]). Muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottaviin entsyymituotteisiin sisältyy yksi tai useita näistä aktiivisista aineista. Useita aktiivisia aineita sisältäviä tuotteita voidaan valmistaa joko yhden mikro-organismin avulla tai sekoittamalla eri mikro-organismien tuottamia entsyymejä. Ilmoituksen tehnyt osapuoli katsoo, että ei ole syytä erotella tuotteita sen mukaan, onko ne valmistettu yhdestä vai useammasta aktiivisesta aineesta, eikä valmistusmenetelmän mukaan. Asiakkaita kiinnostaa ainoastaan valmiin tuotteen entsyymiprofiili ja kustannukset. Monet heistä eivät tiedä, kuinka heidän ostamansa muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavat entsyymit on valmistettu.

(36) Ilmoituksen tehnyt osapuoli katsoo myös, että muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien nestemäistä ja kuivattua muotoa ei ole syytä erottaa toisistaan, koska useimpia nykyisiä muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä valmistetaan molemmissa muodoissa. Asiakkaat tekevät valintansa rehunvalmistusprosessinsa ja -laitteidensa perusteella.

(37) Ilmoituksen tehnyt osapuoli katsoo myös, että ei ole syytä käyttää erottelun perusteena viljakasvien tyyppiä, johon muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavat entsyymit liittyvät, tai eläinlajia, joita näillä lisäaineilla ruokitaan. Näkemyksensä tueksi ne toteavat, että koska useimmat yksimahaisten eläinten viljakasvipohjaiset ruokavaliot perustuvat vehnään, muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottaviin entsyymeihin kuuluu lähinnä ksylanaasi, joka on tarkoituksenmukaisin vehnää täydentävä entsyymi. Joissakin ruokavalioissa ovat mukana sekä ohra että vehnä, mutta alle 10 prosentissa viljakasvipohjaisista ruokavalioista on yli 30 prosenttia ohraa ([10]). Näissä ruokavalioissa on suositeltavaa lisätä ksylanaasiin beetaglukanaasia tehokkuuden optimoimiseksi. Eräät asiakkaat haluavat kuitenkin vastedeskin mieluummin lisätä vehnää sen sijaan että siirtyisivät vehnän ja ohran yhdistelmään. Tämän vuoksi ksylanaasientsyymit ovat tärkeimpiä lisäentsyymejä. Niitä voidaan käyttää kaikissa viljakasvipohjaisissa ruokavalioissa. Tietyntyyppisissä ruokavalioissa ksylanaasi kilpailee muiden entsyymien kanssa. Ilmoituksen tehnyt osapuoli katsoo, että tämä ei ole riittävä peruste erillisten tuotemarkkinoiden määrittelemiseksi. Lisäksi se toteaa, että koska useimmat muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavat entsyymit eivät ole lajikohtaisia, ei ole tarkoituksenmukaista erotella niitä eläinlajikohtaisesti.

(38) Tämän perusteella ilmoituksen tehnyt osapuoli katsoo, että kaikki muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavat entsyymit kuuluvat samoille merkityksellisille tuotemarkkinoille.

Erityyppiset ruokavaliot

(39) Ruokavalion koostumus vaihtelee vehnän ja ohran suhteellisista hinnoista riippuen. Vaikka useimmiten hintavertailu kallistuu vehnän eduksi ja ruokavalio koostuu tämän vuoksi pelkästään vehnästä, joskus ja joillakin alueilla ohran hinnat ovat sen verran edullisia, että vehnän joukkoon lisätään ohraa. Ohran osuus on alle 30 prosenttia 90 prosentissa ruokavalioista.

([9]) Substraattina on viljakasveissa esiintyvä polysakkaridi. Jokainen muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottava entsyymi hajottaa yhden näistä substraateista, esimerkiksi ksylanaasi hajottaa arabinoksylaaneja.

([10]) Ilmoituksen tehneen osapuolen mukaan ravitsemusasiantuntijat voivat tietyissä markkinaolosuhteissa halutessaan lisätä vehnäpohjaisiin ruokavalioihin ohraa. Nämä olosuhteet riippuvat lähinnä kummankin viljakasvin suhteellisista kustannuksista ja vallitsevat vain ajoittain.

(40) Asiakkaiden vastaukset komission markkinatutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa olivat yksimielisiä siltä osin, että pidettiin tarpeellisena erotella entsyymit sen viljakasvien tyypin perusteella, johon ne liittyvät. Markkinatutkimus osoitti, että eri viljakasvien reaktio vaihtelee entsyymistä riippuen, koska ksylanaasilla on vain vähäinen vaikutus ohraan ja beetaglukanaasilla on vain vähäinen vaikutus vehnään. Useimmat muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien toimittajat ilmoittivat, että niiden tuotteiden kohteena oli yksi viljakasvi tai tietty viljakasvien yhdistelmä eli "vehnä", "ohra" tai "vehnä ja ohra" ([11]). Näin ollen vaikutti siltä, että ilmoituksen tehneen osapuolen ehdottamassa tuotemarkkinoiden määritelmässä ei mahdollisesti otettaisi huomioon tätä tuotteiden jaottelua.

(41) Markkinatutkimuksen toisessa vaiheessa kävi kuitenkin ilmi, että asiakkaat noudattavat erilaisia strategioita ostaessaan muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä. Osa asiakkaista etsii tuotteita, jotka voidaan lisätä tehokkaasti kaikkiin ruokavalioihin yhdistämällä ksylanaasi ja beetaglukanaasi, kun taas osa käyttää mieluummin yksinomaan ksylanaasia sisältäviä tuotteita ja lisäävät beetaglukanaasia sisältäviä tuotteita, kun ohran tai vastaavien viljakasvien osuudesta ruokavaliosta tulee merkityksellinen. Ensimmäisen strategian suurimpia etuja ovat sen käsittelyn helppous ja tarvittavien varastojen pienuus, kun taas toinen strategia näyttää olevan kustannustehokkaampi mutta edellyttää enemmän ravitsemusasiantuntemusta sekä enemmän käsittely- ja varastointilaitteita. Kummallakaan strategialla ei kuitenkaan ole ylivoimaisia etuja, ja asiakkaat käyttävät niitä kumpaakin tasapuolisesti.

(42) Markkinatutkimuksen toisessa vaiheessa on myös ilmennyt, että tuottajat ja jakeluyritykset noudattavat erityyppisiä strategioita muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien valikoimansa suhteen. Osa strategioista keskittyy yhteen tuotteeseen, jotka voidaan käyttää kaikissa ruokavalioissa, osassa kehitetään ainoastaan kullekin substraatille tarkoitettuja puhtaita tuotteita ja kolmannessa ryhmässä noudatettava strategia on kahden edellä mainitun "välimaastossa": siinä ehdotetaan erilaisia entsyymiyhdistelmiä sen mukaisesti, kuinka suuri on ohran osuus ruokavaliosta.

(43) Valitessaan muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä asiakas tekee päätöksen hankintastrategiasta hinnan ja tuotevalikoiman tehokkuuden perusteella; valikoima käsittää yksinomaan ksylanaasia sisältäviä tuotteita, yksinomaan beetaglukanaasia sisältäviä tuotteita sekä näiden kahden entsyymin yhdistelmiä. Tähän valikoimaan kuuluvia tuotteita ei voida selkeästi erottaa toisistaan eikä mitään ensisijaista hankintastrategiaa voida määritellä. Lisäksi nykyisin markkinoilla olevien eri tuotteiden hintojen ([12]) välillä on selkeä korrelaatiosuhde lukuun ottamatta eräitä markkinoilta vähitellen poistettuja tuotteita. Näin ollen voidaan päätellä, että muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä ei ole syytä erotella sen ruokavalion perusteella, johon ne liittyvät.

Eläinlajien väliset erot

(44) Markkinatutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa kävi myös ilmi, että muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavat entsyymit voidaan erotella niiden eläinlajien perusteella, joille ne on tarkoitettu. Markkinatutkimus osoitti esimerkiksi, että siipikarjan ja sikojen vehnäpohjaiset ruokavaliot reagoivat muita selkeämmin ksylanaasiin mutta että taloudellisesti kannattavimman reaktion saamiseksi tarvittava annos vaihtelee lajikohtaisesti. Tärkeimmällä muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien toimittajalla Danisco Animal Nutritionilla (jäljempänä 'Danisco') on kolme tuotantolinjaa: "siipikarja", "siat" ja "siat ja siipikarja". Lisäksi jotkut tuotteet on rekisteröity ainoastaan tietyille lajeille tarkoitetuiksi. Esimerkiksi DSM/BASF:n tuote Natuphos on rekisteröity ainoastaan broilereille, muniville kanoille ja kalkkunoille tarkoitetuksi. Vaikka useimmat tuotteet soveltuvat kaikille yksimahaisille eläimille eikä niitä sen vuoksi voida luokitella tietylle eläinlajille tarkoitetuksi, ilmoituksen tehneen osapuolen ehdottamassa tuotemarkkinoiden määritelmässä ei oteta huomioon tätä tuotteiden jaottelua. Näin ollen voidaan harkita vaihtoehtoisia, eläinlajeihin perustuvia tuotemarkkinoiden määritelmiä.

(45) Markkinatutkimuksen toinen vaihe osoitti kuitenkin, että vaikka muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien tehokkuus vaihtelee eläinlajista riippuen, kullekin lajille tarkoitetut tuotteet ovat hyvin tasalaatuisia ja useimmat tärkeimmistä tuotteista on rekisteröity kaikille eläinlajeille tarkoitetuiksi ja ne ovat keskenään samankaltaisia tai hieman mukautettuja. Tämän perusteella päätellään, että muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä ei ole syytä erotella eläinlajin perusteella.

Muut ominaispiirteet

(46) Lukuisat komission markkinatutkimuksen ensimmäisen vaiheen aikana saaduista vastauksista osoittivat, että olisi syytä harkita entsyymien jakamista yhtä aktiivista ainetta sisältäviin entsyymeihin ja useita aktiivisia aineita sisältäviin entsyymeihin; tutkimuksen toisessa vaiheessa kuitenkin vahvistettiin, että yhtä aktiivista ainetta sisältävät ja useita aktiivisia aineita sisältävät muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavat entsyymit kilpailevat keskenään ja että niitä ei voida jakaa erillisiin merkityksellisiin tuotemarkkinoihin.

(47) Tarjontapuolella muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien kuivattu muoto ja nestemäinen muoto ovat täysin toisensa korvaavia, sillä kuivattu muoto valmistetaan nestemäisestä muodosta. Kummallakaan muodolla ei ole kustannusetua, ja asiakkaat tekevät valintansa rehunvalmistusprosessinsa ja -laitteidensa perusteella. Näin ollen muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien kuivatun muodon ja nestemäisen muodon on katsottava kuuluvan samoille tuotemarkkinoille.

([11]) Yksinomaan ohraa sisältäviä ruokavalioita ei ole. Ohratuotteet on tarkoitettu lisättäväksi vehnäentsyymeihin vehnä- ja ohrapohjaisissa ruokavalioissa.

([12]) Hintakorrelaatiota analysoitiin viimeisten viiden vuoden hinta- ja myyntiarvosarjan perusteella.

(48) Lisäksi lämpöstabiilius on toistuvasti mainittu muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien tärkeänä ominaispiirteenä. Useimpien nykyisin markkinoilla olevien tuotteiden lämpöstabiilius on kuitenkin samaa tasoa eikä niitä ole syytä erotella tämän ominaispiirteen perusteella.

(49) Edellä esitetyn perusteella päätellään, että kaikkien muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien on katsottava kuuluvan samoille tuotemarkkinoille.

Maantieteellisten markkinoiden määritelmä

(50) Ilmoituksen tehnyt osapuoli katsoo, että muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien maantieteelliset markkinat ovat vähintään ETA:n laajuiset, koska kaikki tärkeimmät muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien toimittajat harjoittavat entsyymeihin liittyvää liiketoimintaa muutamassa tehtaassa, joista he myyvät tuotteitaan koko ETA:n alueelle. Ilmoituksen tehnyt osapuoli toteaa, että ETA:n ja Yhdysvaltojen markkinat eivät ole yhtenäisiä. Muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien käyttö liittyy tietyntyyppisten raaka-aineiden hyödyntämiseen. Euroopassa eläimille tarkoitettu ravinto perustuu usein vehnään ja Yhdysvalloissa puolestaan enimmäkseen maissiin, mikä edellyttää toisentyyppisiä muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä. Markkinatutkimus vahvisti ilmoituksen tehneen osapuolen näkemyksen. Tämän perusteella komissio katsoo toistaiseksi, että muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien maantieteelliset markkinat ovat jakelupuolella ETA:n laajuiset ja tuotantopuolella vähintään ETA:n laajuiset.

VII **KILPAILUA KOSKEVA ARVIO**

Sopimukset

DSM:n ja BASF:n yhteistyösopimus

(51) Vuonna 1994 DSM teki BASF:n kanssa maailmanlaajuisia yksinoikeussopimuksia rehuentsyymien (muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien ja fytaasin) kehittämisestä, tuotannosta, markkinoinnista, myynnistä ja jakelusta. Tärkein sopimus on sopimus yhteistyöstä ja yhdessä harjoitettavasta kehitystoiminnasta. Sopimusten mukaisesti DSM vastaa tuotannosta ja valtaosasta tutkimus- ja kehitystoimintaa, kun taas myynti ja jakelu ovat BASF:n vastuulla. Kaikki kustannukset ja voitot jaetaan suhteessa 50:50, ja sopimusten tavoitteisiin liittyvää osapuolten toimintaa koordinoi yhteinen ohjauskomitea, jossa kummaltakin osapuolelta on kaksi edustajaa.

(52) Kyseessä ovat yksinoikeussopimukset sikäli, että DSM:n on toimitettava sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia rehuentsyymejä yksinomaan BASF:lle ja BASF:n on ostettava rehuentsyymit DSM:ltä. Ilmoituksen tehneen osapuolen mukaan lopullisen päätöksen hinnoittelusta tekee BASF. Järjestelyt antavat kuitenkin osapuolille mahdollisuuden tarkastaa toistensa tilit ja keskustella yksityiskohtaisista vuosisuunnitelmista, jotka koskevat muun muassa liittouman hinnoittelua, kustannuksia ja tuotantomääriä.

(53) Yhteistyösopimuksessa määrätään, että tutkimuksen suorittavalla osapuolella on yksinoikeudet tutkimustyönsä tuloksiin. Tutkimuksen suorittavan osapuolen on pyynnöstä myönnettävä toiselle osapuolelle maksuton lisenssi näiden tulosten käyttämiseen, tuottamiseen ja myymiseen. Nämä sopimukset on tehty 15 vuodeksi ja niiden voimassaolo päättyy vuonna 2009.

(54) Näin ollen BASF:n rehuentsyymitoiminta on riippuvainen DSM:stä.

RV&FC:n ja Novozymesin liittoumaa koskeva sopimus

(55) Vuonna 1996 RV&FC teki teollisia entsyymejä valmistavan Novozymesin kanssa yksinoikeudettoman sopimuksen nykyisten entsyymien jakelusta ja uusien rehuentsyymien kehittämisestä. Tätä sopimusta täydennettiin vuonna 2001 uudella sopimuksella, jonka mukaisesti Novozymes on ensisijaisesti vastuussa prosessia koskevasta tutkimuksesta, tuotekehittelystä ja tuotannosta. RV&FC vastaa uusista tuotesovelluksista (eli lähinnä siitä, kuinka tuotteita käytetään), rekisteröinnistä, markkinoinnista ja myynnistä.

(56) Novozymesin ja RV&FC:n sopimusten mukaisesti kustannukset ja voitot jaetaan suhteessa […]*, jolloin RV&FC:n osuus on […]*. RV&FC määrittelee hinnat, ja Novozymesillä ei ole vaikutusvaltaa hinnoittelua koskeviin päätöksiin. Näiden sopimusten voimassaolo päättyy vuonna […]*.

(57) Novozymes on erittäin riippuvainen RV&FC:stä rehuentsyymiensä markkinoinnin, myynnin ja jakelun osalta mutta myös eläinten ravitsemusta koskevan asiantuntemuksen, markkinatuntemuksen ja asiakassuhteiden osalta.

(58) Jakelupuolella näissä sopimuksissa annetaan RV&FC:lle […]* oikeudet harjoittaa Novozymesin rehuentsyymituotteiden jakelua ETA:n ulkopuolella muttei ETA:n alueella. […]* Lohmann Animal Health (jäljempänä "Lohmann") myös myy Novozymesin tuotteita omalla tavaramerkillään ETA:n alueella. Lohmannin myyntialue rajoittuu Ranskaan, Itävaltaan, Saksaan, Portugaliin ja Espanjaan. Sen myynti on vain neljännes RV&FC:n myynnistä ETA:n alueella ja se ei myy ollenkaan Novozymesin tuotteita ETA:n ulkopuolella. Lisäksi Novozymesin ja Lohmannin sopimus on ainoastaan jakelusopimus eikä näin ollen koske tutkimus- ja kehitystoimintaa.

(59) On syytä todeta, että DSM:n ja BASF:n sopimus sekä Novozymesin ja RV&FC:n sopimus koskevat sekä fytaasia että muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä. Näiden sopimusten vuoksi Novozymes ja BASF ovat erittäin riippuvaisia sopimuspuolistaan rehuentsyymitoimintansa osalta. Lisäksi voitonjakoja tutkimusjärjestelmät merkitsevät pitkälle menevää taloudellista yhdentymistä.

(60) DSM:n ja RV&FC:n välisen yrityskeskittymän myötä syntyy rakenteellinen yhteys DSM:n ja BASF:n liittouman ja Novozymesin ja RV&FC:n liittouman välille, minkä seurauksena on päällekkäisyyttä sekä tuotannon että jakelun tasoilla.

Fytaasi

(61) Perinteisesti fytaasimarkkinoilla on käyty kilpailua Novozymesin ja RV&FC:n liittouman ja DSM:n ja BASF:n liittouman välillä. Ilmoituksen tehneen osapuolen mukaan tuotantopuolella Novozymesillä on [30–40]* prosentin ja DSM:llä [60–70]* prosentin markkinaosuudet ([13]). Ainoa muu ETA:n markkinoilla toimiva fytaasin valmistaja on AB Enzymes, jolla oli ainoastaan [0–10]* prosentin osuus ETA:n kokonaistuotannosta vuonna 2002.

(62) Jakelupuolella DSM:n yksinmyyjänä toimivan BASF:n osuus ETA:n alueella vuonna 2002 toteutuneesta myynnistä oli [60–70]* prosenttia ja RV&FC:n markkinaosuus puolestaan [20–30]* prosenttia. Tämä markkinaosuus on pienempi kuin Novozymesin osuus tuotannosta, koska Lohmann myy Novozymesin fytaasia tietyissä maissa ja sillä on [0–10]* prosentin osuus markkinoista. AB Enzymesin osuus jakelumarkkinoista oli [0–10]* prosenttia eli sama kuin sen osuus tuotannosta. DSM:n ja BASF:n liittouman ja Novozymesin ja RV&FC:n liittouman välisen rakenteellisen yhteyden syntymisen myötä näiden kahden liittouman yhteenlaskettu markkinaosuus on ehdotetun toimen jälkeen vuoden 2002 tietojen perusteella [90–100]* prosenttia fytaasin tuotannosta ja [80–90]* prosenttia myynnistä ETA:n alueella.

(63) On epätodennäköistä, että AB Enzymes pystyisi kilpailemaan markkinaosuuksista DSM:n, Novozymesin, BASF:n ja Rochen kanssa ([14]). Markkinatutkimus on paljastanut, että asiakkaat ja kilpailijat pitävät AB Enzymesin fytaasituotetta heikompilaatuisena tuotteena. Erityisesti on syytä todeta, että AB Enzymesin tuotteen lämpöstabiilius on riittämätön ja että tuote on saanut yhteisön hyväksynnän vain tiettyjen lajien osalta ([15]). Vaikka AB Enzymes laajentaisi myyntinsä käsittämään muitakin lajeja, mikä edellyttäisi yhteisön hyväksyntää (jolle ei ole asetettu määräaikaa), on epätodennäköistä, että sen yhteenlasketulla osuudella myynnistä olisi merkittävää vaikutusta DSM:n, Novozymesin, BASF:n ja RV&FC:n kilpailuasemaan.

(64) Teoriassa on mahdollista, että kilpailuun osallistuu AB Enzymesin lisäksi uusia markkinoille tulevia yrityksiä. Danisco on äskettäin saanut Yhdysvaltojen lääkevirastolta hyväksynnän uudelle Phyzyme XP -nimiselle fytaasituotteelleen. Tämä tuote ei kuitenkaan saa yhteisön hyväksyntää ennen vuotta 2005, joten Danisco ei tuo Phyzyme XP:tä ETA:n markkinoille vielä ainakaan kahteen vuoteen. Markkinatutkimus on myös osoittanut, että jotkut yritykset parhaillaan kehittävät fytaasin tuottamista kasveissa tapahtuvan ilmentämisen avulla. Eräs yritys keskittyy uusien entsyymien tutkimiseen ja kehittämiseen ja niiden tuottamiseen kasveissa. Kyseisen yrityksen suunnitelmat fytaasin tuottamiseksi viherkasveissa ovat toistaiseksi teoreettisia, ja se ei aio tuoda tuotteita yhteisön markkinoille ennen vuotta 2006. Tällaisten kasvien kehittäminen edellyttää sekä tekniikan edistymistä että sellaista yhteisön sääntely-ympäristöä, joka sallii muuntogeenisten kasvien viljelemisen. Tarvittavan tekniikan edistyminen kaupalliseen vaiheeseen vie ainakin kolmesta viiteen vuotta. Lisäksi viherkasveissa harjoitettavaan tuotantoon liittyvät taloudelliset näkökohdat ovat vielä määrittämättä. Esteenä eurooppalaiselle rehuentsyymien tuotannolle viherkasveissa on myös

([13]) Kaikki tuotantopuolta koskevat markkinaosuudet ovat ETA:n laajuisia markkinaosuuksia. Markkinaosuudet eivät olisi olennaisella tavalla erilaisia tätä laajemmilla maantieteellisillä markkinoilla.

([14]) AB Enzymes sai viranomaishyväksynnän ja toi Phyzyme-nimisen fytaasituotteensa ETA:n markkinoille heinäkuussa 2001.

([15]) Kaikkiin rehun lisäaineiksi tarkoitettuihin entsyymeihin sovelletaan markkinointia koskevaa yhteisön ennakkolupamenettelyä. Vuodesta 1970 lähtien käytössä on ollut yhteisön laajuinen lupajärjestelmä, joka perustuu sallittujen lisäaineiden luetteloon. Rehujen lisäaineista 23 päivänä marraskuuta 1970 annettuun neuvoston direktiiviin 70/524/ETY (EYVL L 270, 14.12.1970, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1756/2002 (EYVL L 265, 3.10.2002, s. 1), sisältyy rehujen lisäaineina sallitut vitamiinit sisältävä luettelo. Markkinoille ei saa tuoda lisäaineita, joita komissio ja jäsenvaltiot eivät ole hyväksyneet. Arvioinnin suorittavat eläinten ravitsemusta käsittelevä tiedekomitea ja jäsenvaltioiden asiantuntijat. Esittelevän jäsenvaltion ensimmäisen arvioinnin jälkeen asiakirja toimitetaan komissiolle ja muille jäsenvaltioille keskitettyä yleiseurooppalaista hyväksyntää varten. Eläinten rehuissa käytettävien lisäaineiden arvioinnin suuntaviivoista 16 päivänä helmikuuta 1987 annetussa neuvoston direktiivissä 87/153/ETY (EYVL L 208, 11.8.1994, s. 5), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna eläinten rehuissa käytettävien lisäaineiden arvioinnin suuntaviivoista annetun neuvoston direktiivin 87/153/ETY muuttamisesta 17 päivänä syyskuuta 2001 annetulla komission direktiivillä 2001/79/EY (EYVL L 267, 6.10.2001, s. 1), vahvistetaan eläinten rehuissa käytettävien lisäaineiden arviointiin sovellettavat suuntaviivat. Rekisteröinti tarvitaan valmisteilla olevalle kannalle, sitä koskevalle eläinlajille ja mahdollisille kannan muunnoksille. Suunniteltuille fytaasituotteen tuotantolaitoksille tarvitaan myös hyväksyntä. Säännöksissä vahvistettu hyväksymisprosessi kestää nykyään vähintään 24–36 kuukautta. Eläinten ravitsemusta käsittelevän tiedekomitean suorittaman tieteellisen turvallisuusarvioinnin tekee vuoden 2003 puolivälistä lähtien Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen eli uusi itsenäinen yhteisön elin, joka ottaa hoitaakseen useiden komission aikaisemmin perustamien tiedekomiteoiden tehtävät. Keskipitkällä aikavälillä tieteellisen arvioinnin oletetaan olevan Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen ansiosta nykyistä tehokkaampaa, mutta tällä hetkellä valmisteilla olevien asiakirjojen osalta on vaikea ennakoida, millaisia vaikutuksia tehtävien siirtämisellä uudelle elimelle on.

tosiasiallinen muuntogeenisten viljelykasvien kielto yhteisön alueella. Näin ollen komissio katsoo, että uuden tuotteen tulo markkinoille vie todennäköisesti vähintään kahdesta viiteen vuotta.

(65) Komissio toteaa, että ehdotetun toimen myötä DSM pääsee ainutlaatuiseen asemaan, koska se on mukana molemmissa liittoumissa. Komissio katsoo, että toimen toteuduttua DSM:llä on mahdollisuus ja kannustimia fytaasin hintojen nostamiseen sekä kummankin liittouman innovatiivisen toiminnan ja tutkimus- ja kehitystoiminnan supistamiseen.

(66) Koska DSM on kummankin liittouman keskipisteessä, toimen toteuduttua sen on mahdollista heikentää jompaakumpaa tai kumpaakin kumppaneistaan, jotka ovat Novozymes ja BASF. DSM:llä olisi esimerkiksi mahdollisuus noudattaa seuraavaa kahta strategiaa. RV&FC:n ja Novozymesin liittoumassa hinnat määrittelee RV&FC. DSM:llä olisi RV&FC-yhteytensä ansiosta mahdollisuus vaikuttaa RV&FC:n ja Novozymesin liittouman hintoihin. Näin ollen DSM voisi nostaa RV&FC:n ja Novozymesin tuotteen hintaa edistääkseen DSM:n ja BASF:n yhteistyötä RV&FC:n ja Novozymesin kannalta haitallisella tavalla. Toisaalta DSM voi vaikuttaa DSM:n ja BASF:n liittouman hintoihin muttei määritellä niitä, ja se harjoittaa tutkimus- ja kehitystoimintaa. DSM:n kannustimet harjoittaa innovatiivista toimintaa keskittymän toteuduttua RV&FC:n kanssa kilpailevan BASF:n hyväksi supistuisivat toimen myötä, jos DSM päättäisi keskittää ponnistelunsa RV&FC:n ja Novozymesin liittoumaan.

(67) Kuten edellä 22 kappaleessa todettiin, fytaasin hinnat ovat laskeneet vuodesta 1994 lähtien. Perinteisesti kilpailua on käyty RV&FC:n ja Novozymesin liittouman ja DSM:n ja BASF:n liittouman välillä. Näin ollen ilmoitettu toimi poistaa aiemmin näiden kahden liittouman välillä käydyn kilpailun, joka on johtanut hintojen laskuun. Komissio katsoo, että näiden kahden liittouman yhdistelmä johtaa erittäin suuriin markkinaosuuksiin tuotanto- ja myyntipuolella ja sen seurauksena DSM tai liittoumat yhdessä pystyvät keskittymän toteuduttua noudattamaan jotakin edellä mainituista strategioista, jotka voivat johtaa innovatiivisuuden vähenemiseen ja/tai hintojen nousuun kuluttajien kannalta haitallisella tavalla.

Päätelmä fytaasimarkkinoilla käytävää kilpailua koskevasta arvioinnista

(68) DSM:n, Novozymesin, BASF:n ja Rochen vahvat asemat, huomattava liittouman osapuolten keskinäinen riippuvuus ja uskottavan vastapainon puuttuminen kilpailusta lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä ovat tekijöitä, joiden perusteella komissio katsoo, että ehdotetun toimen vuoksi määräävän markkina-aseman syntyminen tai vahvistuminen fytaasimarkkinoilla on erittäin mahdollista. Tämän vuoksi komissio pitää ehdotetun toimen soveltuvuutta yhteismarkkinoille erittäin kyseenalaisena.

Muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavat entsyymit

(69) Novozymesin muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien lisäksi RV&FC myy muita kanadalaisen Iogenin valmistamia muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä. DSM:n ja Novozymesin tärkeimmät kilpailijat muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien valmistuksen alalla ETA:n alueella ovat Danisco ja Genencor. Danisco omistaa 42,7 prosenttia Genencorin osakkeista ja myy Genencorin valmistamia muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä. Danisco turvautuu muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä koskevassa toiminnassaan osittain Genencoriin. Toisaalta Genencor on erittäin riippuvainen Daniscosta muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien myynnin osalta, sillä Danisco hoitaa yli 75 prosenttia sen myynnistä. Komissio katsoo, että Daniscon huomattava osakkuus Genencorissa todennäköisesti johtaa niiden taloudellisten intressien lähentymiseen. Lisäksi nämä yritykset ovat paljolti riippuvaisia toisistaan tällä alalla. Näin ollen komissio laskee tässä päätöksessä Genencorin ja Daniscon markkinaosuudet yhteen tuotantopuolen osalta.

(70) Genencorin muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä myy myös Adisseo, jonka kanssa Genencor on tehnyt sopimuksia, jotka näyttävät yhtenäistävän niiden taloudellisia kannustimia. Tämän vuoksi vaikuttaa siltä, että Adisseota on muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä koskevan toimintansa osalta pidettävä Danisco/Genencor-ryhmittymän osana.

(71) Ilmoituksen tehneen osapuolen ehdottaman markkinoiden määritelmän mukaan tuotantopuolella DSM:llä on [0–10]* prosentin ja Novozymesillä [20–30]* prosentin markkinaosuudet. Niiden tärkein kilpailija on Danisco, jonka osuus tuotantopuolen markkinoista on [40–50]* prosenttia: [0–10]* prosenttia itse ja [30–40]* prosenttia Genencorin kautta. Näiden kahden ryhmittymän kanssa kilpailevien pienempien tuottajien markkinaosuudet ovat alle [0–5]* prosenttia.

(72) Muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien myynnistä Daniscolla oli [30–40]* prosentin, Adisseolla [0–10]* prosentin ja BASF:llä [0–10]* prosentin osuus ETA:n markkinoista vuonna 2002. Novozymesin tuotteita myyvät Lohmann, jonka markkinaosuus on [0–10]* prosenttia, ja RV&FC, jonka markkinaosuus on [20–30]* prosenttia. Jakelupuolella osapuolilla olisi [30–40]* prosentin markkinaosuus (DSM/BASF [0–10]* prosenttia ja Novozymes/RV&FC [20–30]* prosenttia) ja Daniscolla ja Adisseolla puolestaan [40–50]* prosentin markkinaosuus.

(73) Komissio katsoo, että muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien markkinoilla ei todennäköisesti synny yksinomaista määräävää markkina-asemaa koskevia epäilyjä, koska Daniscolla ja siihen liittyvillä yrityksillä on sekä tuotanto- että jakelupuolella vahvempi asema kuin DSM/BASF/RV&FC/Novozymes-ryhmittymällä.

(74) Koska markkinoita johtavilla kahdella yrityksellä on [40–50]* prosentin ja noin [30–40]* prosentin markkinaosuudet, jolloin kolmanneksi suurin kilpailija [0–10]* prosentin markkinaosuudellaan syrjäytyy, on tutkittu mahdollista yhteistä määräävää markkina-asemaa.

(75) Ilmoituksen tehnyt osapuoli katsoo, että tällainen hahmotelma on epätodennäköinen, koska markkinat eivät ole avoimet ja muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavat entsyymituotteet eivät ole yhtenäisiä. Ilmoituksen tehneen osapuolen mukaan hinnoista neuvotellaan yksityisesti laajan asiakaskunnan kanssa. Vaikka ETA:n alueella toimii vain muutamia esiseosten valmistajia, rehuentsyymejä ostavia rehuseosten valmistajia ja integraattoreja on yli 500. Tämän vuoksi jakeluyritykset eivät tiedä kilpailijoidensa hintoja ja seuranta on näin ollen käytännössä mahdotonta. Ilmoituksen tehnyt osapuoli viittaa myös olemassa olevaan liikatuotantoon ja liialliseen jakelukapasiteettiin, joka vaarantaisi koordinointipyrkimykset.

(76) Komission markkinatutkimus on suurelta osin vahvistanut, että muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien markkinoiden hintojen ja myyntimäärien seuranta on äärimmäisen hankalaa. Hinnoista neuvotellaan yksityisesti keskimäärin kerran tai pari vuodessa, minkä vuoksi tarjousneuvotteluista voi saada ainoastaan yleisiä muttei täsmällisiä hintatietoja. Eräs muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymituotteiden myyjä ilmoitti, että ainoa tapa saada yksityiskohtaisia hintatietoja on kysyä asiakkailta, jotka useimmiten antavat ainoastaan suuntaa antavia tietoja tai eivät aina kerro totuutta, koska he yrittävät neuvotella itselleen paremman hinnan. Kysyntä on hajanaista sekä monialaisesti, koska ETA:n alueella toimii suuri joukko rehuseosten valmistajia, että alakohtaisesti, koska muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä myydään esiseosten valmistajille, rehuseosten valmistajille ja integroiduille yrityksille. Tämän vuoksi merkityksellisten myyntimääriä koskevien tietojen kerääminen on hyvin hankalaa, ellei jopa mahdotonta. Myöskään markkinoiden hiljainen jakaminen asiakkaiden tai maantieteellisten alueiden kesken ei ole mahdollista, koska asiakaskunta on epäyhtenäinen ja toimii useilla tasoilla (esiseosten valmistajat, rehuseosten valmistajat ja integroidut yritykset). Osa näistä asiakkaista myy rehuentsyymejä eri tasoilla laajalla maantieteellisellä alueella. Lisäksi tuotevalikoimat vaihtelevat suuresti valmistajasta ja jakeluyrityksestä riippuen, mikä merkitsee sitä, että tietyn valmistajan/jakeluyrityksen tuotetta ei yleisesti voida suoraan verrata toisen valmistajan/jakeluyrityksen tuotteeseen vaan pikemminkin useisiin tuotteisiin, joiden tehokkuus on lähes muttei täysin sama kuin mainitun tuotteen. Tämän vuoksi komissio katsoo, että nykymuodossaan toimi ei johda yhteisen määräävän markkina-aseman syntymiseen muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien markkinoilla.

(77) Edellä esitetyn perusteella ehdotettu keskittymä ei aiheuttaisi kilpailuongelmia muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien markkinoilla.

VIII ILMOITUKSEN TEHNEEN OSAPUOLEN EHDOTTAMAT SITOUMUKSET

(78) Ilmoituksen tehnyt osapuoli antoi 9 päivänä heinäkuuta 2003 joukon muutettuja sitoumuksia (jäljempänä 'sitoumukset') sulautuma-asetuksen 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti saadakseen keskittymälle komission hyväksynnän. Sitoumukset esitetään tämän päätöksen liitteessä ja ovat päätöksen erottamaton osa.

(79) Komissio katsoo, että 9 päivänä heinäkuuta 2003 annetuissa sitoumuksissa otetaan huomioon ja ratkaistaan keskittymän esiin nostamat kilpailuongelmat.

Tiivistelmä ilmoituksen tehneen osapuolen ehdottamista sitoumuksista

(80) Ilmoituksen tehnyt osapuoli on ehdottanut rehuentsyymejä koskevan DSM:n ja BASF:n liittouman lakkauttamista ja luopumista DSM:n ja BASF:n liittouman alaisesta DSM:n rehuentsyymitoiminnasta (joka siis koskee rehuentsyymeissä käytettävää fytaasia, muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä ja α-amylaasia) ja on sitoutunut lykkäämään DSM:n ja RV&FC:n välisen keskittymän täytäntöönpanoa, kunnes osapuolet ovat tehneet lopullisen sopimuksen DSM:n ja BASF:n liittouman lakkauttamisesta ja lopullisesta myynnistä ja lisenssisopimuksista liiketoiminnan myyntiä varten ja kunnes komissio on hyväksynyt sopimusehdot ja ostajan.

Tekniikan sekä teollis- ja tekijänoikeuksien siirto ja lisensointi

(81) Ilmoituksen tehnyt osapuoli sitoutuu kaiken rehuentsyymejä koskevan tekniikan sekä teollis- ja tekijänoikeuksien siirtoon ja lisensointiin.

(82) Ensinnäkin DSM sitoutuu siirtämään ostajalle kaikki fytaasin, muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien ja α-amylaasin valmistusta tai kehittämistä koskevat teollis- ja tekijänoikeudet sisältäen muun muassa patentit, asiantuntemuksen ja tavaramerkit. Tämä siirto on tehtävä noudattaen Novozymesin DSM:n kanssa tekemien lisenssisopimusten mukaisia oikeuksia ja DSM:lle palautettua lisenssiä siltä osin kuin on tarpeen tuotteiden kehittämiseksi, valmistamiseksi, valmistuttamiseksi, käyttämiseksi ja myymiseksi rehuentsyymialan ulkopuolella.

(83) Lisäksi DSM sitoutuu myöntämään ostajalle peruuttamattoman, maksuttoman yksinoikeudellisen lisenssin perusteknologiaan ([16]) fytaasin, muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien ja α-amylaasin kehittämiseksi, valmistamiseksi, valmistuttamiseksi, käyttämiseksi ja myymiseksi. Tämä lisenssi ei anna yksinoikeutta muiden rehuentsyymien kehittämiseen, valmistamiseen, valmistuttamiseen, käyttämiseen ja myymiseen.

(84) Lisäksi DSM sitoutuu luopumaan rehuentsyymien biologisiin aineisiin liittyvästä toiminnasta; näitä aineita ovat esimerkiksi kannat ja merkit, joita käytetään fytaasin, muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien ja α-amylaasin kehittämisessä ja valmistamisessa.

T&K-hankkeiden siirto tai loppuun saattaminen

(85) DSM sitoutuu siirtämään nykyiset rehuentsyymejä koskevat tutkimus- ja kehityshankkeet ostajalle tai ostajan pyynnöstä ja saatuaan komission ennakkohyväksynnän saattamaan tietyn T&K-hankkeen loppuun ostajan puolesta. Oikeudet T&K-hankkeiden tuloksiin kuuluvat ostajalle.

Tuotannon siirto

(86) DSM sitoutuu antamaan ostajalle […]* asti kaiken tarvittavan teknisen avun, jonka avulla ostaja voi luoda oman rehuentsyymituotantonsa. Varmistaakseen ostajalle varman hankintalähteen DSM toimii ostajan pyynnöstä tämän tavarantoimittajana noudattaen cost plus -periaatteen mukaista palkkioperusteista tuotantojärjestelyä […]* päättyvän siirtymäkauden ajan. Ostajan pyynnöstä ja komission ennakkohyväksynnän nojalla tällaisen palkkioperusteisen tuotantojärjestelyn soveltamista voidaan jatkaa siirtymäkauden jälkeenkin.

([16]) Perusteknologiaa käytetään kaikissa entsyymisovelluksissa (rehuym. sovellukset) ja siinä on kyseessä entsyymien ilmentäminen mikro-organismeissa.

(87) Lisäksi DSM sitoutuu myymään ostajalle tämän pyynnöstä tai ostajan nimeämälle kolmannelle osapuolelle […]*.

(88) DSM/RV&FC sitoutuu myös pidättymään fytaasin, muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien ja α-amylaasin kehittämistä tai valmistusta koskevasta toiminnasta, joka ei perustu nykyiseen RV&FC:n ja Novozymesin liittoumaan, […]* ajan myydyn liiketoiminnan päättymispäivästä tai […]* ajan RV&FC:n ja Novozymesin liittouman lakkauttamispäivästä, riippuen siitä kumpi ajanjakso on lyhyempi.

(89) Lisäksi sitoumuksilla otetaan käyttöön useita tietojen erillään pitämistä koskevia velvoitteita kuten palomuurien asentaminen tiedonkulun estämiseksi palkkioperusteisesta fytaasintuotannosta ja T&K-toiminnasta vastaavien DSM:n työntekijöiden ja myytyyn liiketoimintaan aiemmin osallistuneiden DSM:n keskeisten työntekijöiden sekä niiden RV&FC:n työntekijöiden välillä, jotka osallistuvat näiden tuotteiden myyntiin siirtymäkauden ajan. Sitoumuksiin kuuluu myös erillisen johtajan ja valvontaa hoitavan välimiehen nimittäminen. Lisäksi DSM tarjoaa kannustimia DSM:n keskeisille työntekijöille, jotka osallistuvat rehuentsyymien tuotantoon ja T&K-toimintaan ostajan hyväksi, ja tarjoaa kannustimia DSM:n keskeisille työntekijöille, jotta nämä ottaisivat vastaan ostajan tarjoaman työn.

Ilmoituksen tehneen osapuolen ehdottamien sitoumusten arviointi

(90) Ilmoituksen tehneen osapuolen ehdottamalla korjaustoimenpiteellä lakkautetaan DSM:n ja BASF:n liittouma ja myydään DSM:n rehuentsyymitoiminta sopivalle ostajalle sen varmistamiseksi, että DSM:n nykyinen rehuentsyymejä (fytaasia, muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä ja α-amylaasia) koskeva toiminta loppuu kokonaan ja että luodaan itsenäinen, elinkelpoinen ja tehokas kilpailija. Itsenäisen, elinkelpoisen ja tehokkaan kilpailijan luominen on ratkaisevassa asemassa, sillä markkinoiden ainoalla muulla tavarantoimittajalla eli Novozymes/RV&FC:llä (ja toimen toteuduttua DSM:llä) ei olisi merkittäviä kilpailijoita, jos ostaja ei kykenisi tehokkaaseen kilpailuun, jolloin kilpailua ei saataisi palautetuksi. Koska fytaasin kehittäminen, valmistus, myynti ja jakelu ovat tähän asti olennaisesti liittyneet muita rehuentsyymejä, muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä ja α-amylaasia koskeviin toimintoihin (katso 49–58 kappale edellä), fytaasimarkkinoiden kilpailuongelmia koskevia mahdollisia korjaustoimenpiteitä ei voida rajoittaa pelkästään fytaasiin vaan niissä on otettava huomioon myös nämä muut rehuentsyymit.

(91) Ehdotettuihin korjaustoimenpiteisiin sisältyvät kaikki osatekijät, jotka sopiva ostaja tarvitsee voidakseen vakiinnuttaa asemansa itsenäisenä, elinkelpoisena ja tehokkaana kilpailijana fytaasin ja muiden rehuentsyymien alalla. Komission markkinatutkimus on osoittanut, että teollis- ja tekijänoikeuksien hankkimisen vaikeus on ollut suurimpana esteenä onnistuneelle pääsylle fytaasimarkkinoille. Ehdotettujen sitoumusten mukaisesti ostaja hankkisi kaikki fytaasia, muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavia entsyymejä ja α-amylaasia koskevat teollis- ja tekijänoikeudet (DSM sisällytti α-amylaasin teollisten ja taloudellisten näkökohtien perusteella myytävään kokonaisuuteen) ja saisi yksinoikeudellisen lisenssin perusteknologian käyttämiseen näiden tuotteiden kehittämiseksi, valmistamiseksi, valmistuttamiseksi, käyttämiseksi ja myymiseksi ja saisi siten käyttöönsä kaikki tarvittavat teollis- ja tekijänoikeudet fytaasin, muita polysakkarideja kuin tärkkelystä hajottavien entsyymien ja α-amylaasin tuottamiseen ja myymiseen. Edellä mainittu seikka on vahvistettu ehdotetuista sitoumuksista tehdyssä komission markkinatestissä. Komission markkinatesti on suurelta osin vahvistanut, että rehuentsyymejä voidaan siirtää onnistuneesti ja että niitä on aiemmin siirretty onnistuneesti.

(92) Tutkimus- ja kehitystoiminta on myös tärkeää rehuentsyymialalla, ja kaikki nykyiset rehuentsyymejä koskevat T&K-hankkeet siirretään ostajalle. Markkinatesti on osoittanut, että vaikka teknologian siirtoon pakostakin liittyy riskejä, sopiva ostaja voisi suorittaa siirron onnistuneesti, ja että rehuentsyymialalla on aiemmin siirretty T&K-hankkeita onnistuneesti. Markkinatesti osoitti myös, että DSM:n ei olisi suotavaa saattaa loppuun mitään keskeneräistä T&K-hanketta vaan että hankkeiden siirto olisi tehtävä välittömästi. Näin ollen komissio katsoo, että yrityksen kyky saattaa tämä T&K-hanke loppuun DSM:stä riippumatta on erittäin tärkeä, jotta yrityksestä tulisi elinkelpoinen ja kilpailukykyinen.

(93) Jotta ostaja voi käynnistää oman tuotantonsa, sitoumuksiin sisältyy DSM:n antama apu tämän tuotannon perustamisessa ja mahdollisuus palkkioperusteiseen tuotantoon siirtymäkauden ajan ostajan pyynnöstä. Lisäksi DSM sitoutuu […]* ostajan pyynnöstä. Sitoumuksiin ei sisälly luopumista käymisprosessin perustuvaan (rehu)entsyymituotantoon liittyvistä omaisuuseristä, minkä vuoksi itsenäisen tuotantokapasiteetin käyttömahdollisuus on ostajan kannalta tärkeä seikka, jotta siitä tulisi itsenäinen, elinkelpoinen ja kilpailukykyinen toimija. Markkinatesti on vahvistanut tämän. Lisäksi markkinatesti osoitti, että DSM:n ei ole suotavaa jatkaa palkkioperusteista tuotantoa siirtymäkauden jälkeen. Jos ostajan käytettävissä on riittävästi itsenäistä (rehu)entsyymien tuotantokapasiteettia, komissio katsoo, että DSM:n siirtymäkauden jälkeen jatkamasta palkkioperusteisesta tuotannosta ostajan vaatimusten täyttämiseksi tietyiltä osin ei todennäköisesti aiheudu kilpailuongelmia. Siirtymäkauden jälkeen harjoitettavalle palkkioperusteiselle tuotannolle tarvitaan komission ennakkohyväksyntä. Markkinatutkimuksessa ja markkinatestissä on löydetty useita mahdollisia tai tosiasiallisia (rehu)entsyymien tuottajia. Lisäksi markkinatestissä on vahvistettu, että rehuentsyymien tuotantoa on aiemmin siirretty onnistuneesti.

(94) Koska myydyn liiketoiminnan siirrettävyys ja elinkelpoisuus ja siten tehokkaan kilpailun palautuminen riippuu paljolti kulloisestakin ostajasta, ilmoituksen tehnyt osapuoli on sitoutunut lykkäämään DSM:n ja RV&FC:n välisen keskittymän täytäntöönpanoa, kunnes osapuolet ovat tehneet lopullisen sopimuksen DSM:n ja BASF:n liittouman lakkauttamisesta ja lopullisesta myynnistä ja lisenssisopimuksista liiketoiminnan myyntiä varten ja kunnes komissio on hyväksynyt sopimusehdot ja ostajan.

(95) Komissio katsoo, että varmistaakseen tehokkaan kilpailun palautumisen ja saadakseen komission hyväksynnän ostajan on oltava elinkelpoinen sekä DSM/RV&FC:stä riippumaton ja vailla kytköksiä siihen. Sillä on oltava rahoitusvarat, todistettu asiantuntemus ja kannustimia myytävän liiketoiminnan ylläpitämiseen ja kehittämiseen elinkelpoisena ja kilpailukykyisenä toimijana, joka kilpailee DSM/RV&FC:n ja muiden kilpailijoiden kanssa. Komission käytettävissä olevien tietojen perusteella on voitava ensi näkemältä olettaa, että siitä ei aiheudu kilpailuongelmia eikä sitoumusten täytäntöönpanon viivästymistä. Arvioidessaan ostajaa komissio ottaa huomioon markkinoiden ominaispiirteet ja rakenteen.

IX **PÄÄTELMÄ**

(96) Edellä esitetystä on pääteltävä, että ilmoituksen tehneen osapuolen ehdottamat sitoumukset muuttavat ilmoitettua keskittymää siinä määrin, että komission vakavat epäilyt keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille poistuvat. Näin ollen keskittymä olisi julistettava yhteismarkkinoille soveltuvaksi sulautuma-asetuksen 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi ETA-sopimuksen 57 artiklan mukaisesti edellyttäen, että liitteessä esitettyjä sitoumuksia noudatetaan,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Ilmoitettu toimi, jossa DSM NV hankkii asetuksen (ETY) N:o 4064/89 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun yksinomaisen määräysvallan Roche Vitamins and Fine Chemicals Division -nimisessä yrityksessä, julistetaan yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi.

2 artikla

Edellä olevan 1 artiklan soveltamisen ehtona on liitteen B, C (lukuun ottamatta 23 ja 24 kohtaa), D ja E jaksossa esitettyjen edellytysten täyttäminen.

3 artikla

Edellä olevan 1 artiklan soveltamisen ehtona on liitteen C jakson 23 ja 24 kohdassa sekä F jaksossa (valvontaa hoitava välimies) ja G jaksossa (tarkistuslauseke) esitettyjen velvoitteiden noudattaminen.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu seuraavalle yritykselle:

DSM NV
Het Overloon 1
6401 JH Heerlen
Alankomaat

Tehty Brysselissä 23 päivänä heinäkuuta 2003.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen

LIITE

Edellä 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen edellytysten ja velvoitteiden täydellinen englanninkielinen teksti on saatavana komission WWW-sivustolla:

http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html